C/2025/988

13.2.2025

**OBVESTILO KOMISIJE**

# Razlagalne smernice o uporabi členov 4 in 6 Uredbe (EU) 2022/1280 Evropskega parlamenta in Sveta o posebnih in začasnih ukrepih zaradi ruske invazije na Ukrajino glede vozniških dokumentov, ki jih je Ukrajina izdala v skladu s svojo zakonodajo, po podaljšanju obdobja začasne zaščite razseljenih oseb iz Ukrajine na obdobje po 6. marcu 2025

(C/2025/988)

## 1. Uvod

Uredba (EU) 2022/1280 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]) je začela veljati 27. julija 2022. Določa nekatere ukrepe v zvezi z vozniškimi dokumenti, ki jih je Ukrajina izdala v skladu s svojo zakonodajo in katerih imetniki so osebe, ki v skladu z Direktivo 2001/55/ES ([2]) in Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382 ([3]) uživajo začasno zaščito ali ustrezno zaščito na podlagi nacionalnega prava. Uredba se v skladu s svojim členom 9(2) preneha uporabljati dan po koncu obdobja uporabe začasne zaščite v zvezi z razseljenimi osebami iz Ukrajine iz člena 4 Direktive 2001/55/ES v skladu s členom 6 navedene direktive.

Te razlagalne smernice vsebujejo razlago členov 4 in 6 Uredbe (EU) 2022/1280, ki jo je podala Komisija glede na podaljšanje obdobja začasne zaščite razseljenih oseb iz Ukrajine na obdobje po 6. marcu 2025. Njihov namen je olajšati dosledno uporabo in izvrševanje Uredbe (EU) 2022/1280 ter pomagati organom držav članic pri tem.

S temi smernicami se ne vzpostavljajo nova zakonodajna pravila. Poleg tega Komisija poudarja, da je za uradno razlago prava Unije edino pristojno Sodišče Evropske unije.

## 2. Trajanje obdobja začasne zaščite

Z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382 je bil ugotovljen obstoj množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES, zato je bila z njim za te razseljene osebe uvedena začasna zaščita. V skladu s členom 4(1) Direktive 2001/55/ES je bila začasna zaščita prvotno podeljena za eno leto, tj. do 4. marca 2023, nato pa je bila samodejno podaljšana za eno leto, tj. do 4. marca 2024. V skladu s členom 4(2) Direktive 2001/55/ES je Svet oktobra 2023 odločil, da se trajanje začasne zaščite podaljša za dodatno leto, in sicer do 4. marca 2025 ([4]). Ker so razlogi za začasno zaščito še vedno obstajali, je Svet junija 2024 sklenil, da obdobje začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine podaljša še za eno leto, in sicer do 4. marca 2026 ([5]).

([1]) Uredba (EU) 2022/1280 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2022 o posebnih in začasnih ukrepih zaradi ruske invazije na Ukrajino glede vozniških dokumentov, ki jih je Ukrajina izdala v skladu s svojo zakonodajo (UL L 195, 22.7.2022, str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1280/oj).

([2]) Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj).

([3]) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

([4]) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2023/2409 z dne 19. oktobra 2023 o podaljšanju začasne zaščite, kot je bila uvedena z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382 (UL L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

([5]) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2024/1836 z dne 25. junija 2024 o podaljšanju začasne zaščite, kot je bila uvedena z Izvedbenim sklepom (EU) 2022/382 (UL L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

Zdi se, da je ob sprejetju Uredbe (EU) 2022/1280 maksimalno trajanje začasne zaščite v zvezi z razseljenimi osebami iz Ukrajine, ob upoštevanju morebitnih podaljšanj te zaščite v skladu s členom 4 Direktive 2001/55/ES, znašalo tri leta ([6]).

Uredba (EU) 2022/1280 določa priznavanje veljavnih vozniških dovoljenj, ki jih je izdala Ukrajina in katerih imetniki so osebe, ki uživajo začasno zaščito ali ustrezno zaščito na podlagi nacionalnega prava, na ozemlju Unije, pod določenimi pogoji pa tudi izdajanje posebnih začasnih vozniških dokumentov tem osebam. Da bi se upravno breme za države članice čim bolj zmanjšalo in preprečila večkratna podaljšanja, je bilo sklenjeno, da se v vozniške dokumente, izdane v skladu z Uredbo (EU) 2022/1280, zabeleži najpoznejši možni datum veljavnosti. Ta datum naj bi ustrezal trenutnemu maksimalnemu trajanju začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine in se je v času sprejetja štel za 6. marec 2025. Vendar mora v skladu s členom 4(3) in členom 6(3) Uredbe (EU) 2022/1280 maksimalna veljavnost teh dokumentov ne glede na datum izteka, naveden na njih, ustrezati trajanju začasne zaščite ali ustrezne zaščite na podlagi nacionalnega prava (razen če ima imetnik vozniško dovoljenje, ki ustreza vzorcu Unije in vsebuje posebno začasno oznako Unije „95.01“, kot je navedeno v členu 4(1), točka (a), Uredbe (EU) 2022/1280, ter se obdobje veljavnosti navedenega dokumenta izteče prej).

## 3. **Začasni vozniški dokumenti, izdani v skladu z Uredbo (EU) 2022/1280**

### 3.1 **Izkaznice o vozniških kvalifikacijah, izdane v skladu s členom 4 Uredbe (EU) 2022/1280**

Vsakdo, ki želi začeti delati kot voznik nekaterih cestnih vozil za prevoz blaga ali potnikov v Uniji, mora pred tem pridobiti temeljne kvalifikacije, ki se zahtevajo v skladu z Direktivo (EU) 2022/2561 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]). V nekaterih primerih lahko temeljne kvalifikacije vključujejo obisk od 140 do 280 ur tečajev in uspešno opravljen preizkus znanja. Vozniki, ki so državljani države članice, in tisti, ki so državljani tretje države in so zaposleni v podjetju s sedežem v državi članici ali jih tako podjetje uporablja, morajo te temeljne kvalifikacije pridobiti v Uniji (v prvem primeru v državi članici, v kateri običajno bivajo, v drugem primeru pa v državi članici, v kateri ima sedež podjetje, v katerem so zaposleni, ali ki jim je izdala delovno dovoljenje). Po uspešno pridobljenih temeljnih kvalifikacijah se zadevnemu vozniku izda spričevalo o strokovni usposobljenosti, ki dokazuje temeljne kvalifikacije.

V nekaterih primerih so zahteve in pogoji za izdajo spričeval o strokovni usposobljenosti v tretjih državah podobni tistim v Uniji. Ukrajina je v skladu s členom 368(1) Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njunimi državami članicami na eni strani ter Ukrajino na drugi strani in Prilogo XXXII k navedenemu sporazumu ([8]) svoje nacionalno pravo približala določbam Direktive 2003/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([9]) (predhodnica Direktive (EU) 2022/2561) za voznike cestnih vozil, ki opravljajo mednarodne prevoze. Zato lahko države članice za podelitev spričevala o strokovni usposobljenosti, izdanega v Uniji na podlagi člena 4 Uredbe (EU) 2022/1280, navedenim voznikom uporabijo skrajšani postopek, če so ti imetniki izkaznice o vozniških kvalifikacijah, ki jo je izdala Ukrajina, in so upravičeni do začasne zaščite ali ustrezne zaščite na podlagi nacionalnega prava. Namesto da bi morali ti vozniki pridobiti celotne temeljne kvalifikacije iz Direktive (EU) 2022/2561, morajo pred izdajo izkaznice o vozniških kvalifikacijah s posebno začasno oznako Unije „95.01 (najdlje do 6. marca 2025)“, ki pomeni „Voznik, ki ima spričevalo o poklicnih kvalifikacijah, izpolnjuje obveznost strokovne usposobljenosti – posebna izdaja samo za trajanje začasne zaščite“, ali pred vnosom navedene posebne začasne oznake Unije v njihovo vozniško dovoljenje ali potrdilo za voznike opraviti le 35- do 60-urno dodatno obvezno usposabljanje. Za imetnike takšnih izkaznic o vozniških kvalifikacijah, vozniških dovoljenj ali potrdil za voznike se šteje, da izpolnjujejo zahtevo glede obveznih temeljnih kvalifikacij za opravljanje vožnje.

([6]) Glej uvodno izjavo 14 Uredbe (EU) 2022/1280.

([7]) Direktiva (EU) 2022/2561 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o temeljnih kvalifikacijah in rednem usposabljanju voznikov nekaterih cestnih vozil za prevoz blaga ali potnikov (UL L 330, 23.12.2022, str. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2561/oj).

([8]) UL L 161, 29.5.2014, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

([9]) Direktiva 2003/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. julija 2003 o temeljnih kvalifikacijah in rednem usposabljanju voznikov nekaterih cestnih vozil za prevoz blaga ali potnikov, o spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 3820/85 in Direktive Sveta 91/439/EGS ter o razveljavitvi Direktive Sveta 76/914/EGS (UL L 226, 10.9.2003, str. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/59/oj).

Zlasti pomemben je člen 4(3) Uredbe (EU) 2022/1280, ki določa:

„Brez poseganja v prihodnje akte Unije v zvezi s trajanjem začasne zaščite**,** […] se kot datum izteka, naveden v takšnih izkaznicah o vozniških kvalifikacijah ali pri posebni začasni oznaki Unije na vozniških dovoljenjih, določi 6. marec 2025.

Vendar **ne glede na datum, ki je naveden na takšnih dokumentih, njihova veljavnost ustreza trajanju začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine** iz člena 4 Direktive 2001/55/ES, trajanju ustrezne zaščite na podlagi nacionalnega prava imetnika ali obdobju veljavnosti vozniškega dovoljenja, kar koli se izteče prej. […]“.

### 3.2 **Vozniška dovoljenja, izdana v skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2022/1280**

Kadar oseba, ki uživa začasno zaščito ali ustrezno zaščito na podlagi nacionalnega prava, izgubi svoje vozniško dovoljenje ali ji je to dovoljenje ukradeno in kadar je mogoče preveriti pravice te osebe do vožnje, pridobljene v skladu z zakonodajo, ki velja v Ukrajini, lahko države članice v skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2022/1280 tej osebi izdajo vozniško dovoljenje, ki ustreza vzorcu Unije. Pri tem države članice v polje 12 vozniškega dovoljenja vnesejo posebno začasno oznako Unije „99.01 (najdlje do 6. marca 2025)“, in sicer „Posebna izdaja, veljavna le med začasno zaščito (izgubljeno ali ukradeno ukrajinsko dovoljenje)“.

Zlasti pomemben je člen 6(3) Uredbe (EU) 2022/1280, ki določa:

„[…] Brez poseganja v prihodnje akte Unije v zvezi s trajanjem začasne zaščite, […] se kot datum izteka na takšnem vozniškem dovoljenju določi 6. marec 2025. Vendar **ne glede na datum, naveden na takšnem vozniškem dovoljenju, njegova veljavnost ustreza trajanju začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine** iz člena 4 Direktive 2001/55/ES ali trajanju začasne zaščite ali ustrezne zaščite na podlagi nacionalnega prava imetnika, kar koli se izteče prej. […].“

## 4. **Uporaba členov 4 in 6 Uredbe (EU) 2022/1280 glede na podaljšanje obdobja začasne zaščite razseljenih oseb iz Ukrajine na obdobje po 6. marcu 2025**

Iz določb iz točke 3 izhaja, da začasni vozniški dokumenti, izdani razseljenim osebam iz Ukrajine, ki uživajo začasno zaščito ali ustrezno zaščito na podlagi nacionalnega prava, v skladu z Uredbo (EU) 2022/1280, veljajo, dokler traja obdobje začasne zaščite ali ustrezne zaščite na podlagi nacionalnega prava, ne da bi se upošteval datum, ki je naveden na zadevnih dokumentih („ne glede na“ ta datum) ([10]). Kot je izrecno določeno v navedenih členih, veljavnost teh dokumentov „**ustreza**“ trajanju začasne zaščite.

Iz tega sledi, da je treba besedilo, dodano posebnima začasnima oznakama Unije „95.01“ in „99.01“ („(najdlje do 6. marca 2025)“), ki se vneseta v navedene začasne dokumente, izdane na podlagi Uredbe (EU) 2022/1280 ter njenega člena 4(1) in člena 6(2), razlagati tudi ob upoštevanju te ključne določbe navedene uredbe, ki ima prednost.

**Praktična uporaba**

Komisija ob upoštevanju področja uporabe in ciljev Uredbe (EU) 2022/1280 ter za zagotovitev usklajene uporabe njenih določb v obdobju, ko maksimalno trajanje začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine še vedno ni znano, meni, da za zmanjšanje pravne negotovosti posebni začasni oznaki Unije „95.01“ in „99.01“, izdani v skladu z Uredbo (EU) 2022/1280, ne bi smeli biti več dopolnjeni z besedilom „(najdlje do 6. marca 2025)“.

([10]) Razen če se veljavnost navedenih dokumentov izteče prej iz drugih razlogov, kot je določeno v členu 4(3) Uredbe (EU) 2022/1280. Na primer, vozniška dovoljenja s posebno oznako Unije „95.01“ imajo lahko datum veljavnosti, ki nastopi prej, kot se izteče obdobje začasne zaščite.

Čeprav je bil doslej ta najdaljši datum izteka v začasnih vozniških dokumentih naveden, da bi se olajšalo izvrševanje, to za take namene ni več potrebno ali učinkovito. Poleg tega ni tveganja morebitnih nesporazumov, saj se navedene posebne začasne oznake Unije izdajajo le v skladu z Uredbo (EU) 2022/1280 in za obdobje njene uporabe. (To ne posega v dejstvo, da se lahko veljavnost teh dokumentov izteče prej iz drugih razlogov, kot je določeno v členu 4(3) Uredbe (EU) 2022/1280).

Da bi se preprečili morebitni nesporazumi pri uporabi členov 4 in 6 Uredbe (EU) 2022/1280, Komisija zato meni, da bi morale države članice upoštevati naslednje točke:

— dodajanje besedila „(najdlje do 6. marca 2025)“ k posebnima začasnima oznakama Unije „95.01“ in „99.01“, izdanima v skladu s členom 4 oziroma členom 6 Uredbe (EU) 2022/1280, ni več smiselno;

— podobno navedeno besedilo v primerih, ko je že bilo vneseno v ustrezne vozniške dokumente, nima stalnega pravnega pomena in je dejansko postalo zastarelo.

— Veljavnost izkaznic o vozniških kvalifikacijah s posebno začasno oznako Unije „95.01“ ali iste oznake, vnesene v vozniška dovoljenja ali potrdila za voznike, je treba razlagati tako, da **ustreza trajanju začasne zaščite** za razseljene osebe iz Ukrajine (tudi če to traja dlje kot do 6. marca 2025), ustrezne zaščite imetnika na podlagi nacionalnega prava ali obdobja veljavnosti vozniškega dovoljenja, kar koli se izteče prej;

— veljavnost vozniških dovoljenj s posebno začasno oznako Unije „99.01“ je treba razlagati tako, da **ustreza trajanju začasne zaščite** za razseljene osebe iz Ukrajine (tudi če to traja dlje kot do 6. marca 2025) ali trajanju ustrezne zaščite imetnika na podlagi nacionalnega prava, kar koli se izteče prej;

— države članice, ki so ali bodo kmalu začele uporabljati člen 4 in/ali 6 Uredbe (EU) 2022/1280, bi morale odslej ti posebni začasni oznaki Unije v začasne vozniške dokumente vnašati brez dodanega datuma izteka.